17 Jaar, No. 73. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 24 Junij 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DE GEREVENIGDE VRIENDEN.
Horatius.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad . . ƒ 12.
Franco per post . » 14.

(Verschijnende driemalen in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

De *Arnhemsche Courant* van dingsdag 10 Junij, begint de 1ste pagedruktig deur over de aanneming van het tarief. Zij zegt o. a. dat, wanneer het er op aankomt, de algemeene *malaise*, door de ministers zelve erkend te bestendigen, daartoe oogenblikkelijk eene genoegzame meerderheid in de Kamer gevonden wordt . . . zij beschuldigt de meerderheid, die het tarief heeft aangenomen van grove inconsequentie en zulks nog wel bij moderatie . . . . zij zegt dat de ministers zoo wel als de Kamer zich op nieuw, in hunne kleinheid laten zien, . . . spreekt van de onderdanigheid der vertegenwoordigers... van de gedienstige vertegenwoordiging der ministers, welke op nieuw bewijzen gaf van hare onkunde, van hare lafheid, van hare afhankelijkheid en van haren transactie-geest . . . . zegt dat eigenbelang meer invloed oefende dan waarheid en het algemeen belang.

Volgens eene gezonde redeneerkunde moeten al deze verwijtingen van toepassing gemaakt worden op al de leden, die hunne stem aan het wets-ontwerp van het tarief gaven en wij zien ook niet dat de *Arnhemsche Courant* daaromtrent uitzonderingen maakt.

En ziet, onder degenen, welke door haar onder zulke vleijende kleuren worden afgeschilderd, treffen wij er negen aan, die nog korte dagen te voren door dieselfde *Arnhemsche Courant*, als het ware, tot goden en halve goden verheven waren, naarmate zij tot de voorstellers eener grondwets-herziening behoorden of op den 20 Mei ll., zich door hunne stem aan derzelver zijde geschaard hadden. Negen van de een en twintig zijn dus, indien de *Arnhemsche Courant* gelooven moet, van de hoogte waarop zij zich geplaatst hadden al spoedig nedergeploft, en van mannen des vaderlands (om de hun toegezwaaide lofuitingen in één enkel woord te resumeren) zijn zij de gedienstige vrienden, zelfs de vertegenwoordigers der ministers geworden; hebben zij hunne kleinheid laten zien, enz.

Deze aanmerking neemt nog in kracht toe, wanneer men bedenkt, dat de wet op het tarief is doorgegaan met eene meerderheid van 31 tegen 24 stemmen. Indien nu de negen bedoelde leden, zich niet hadden schuldig gemaakt aan de GROVE INCONSEQUENTIE waarvan de *Arnh. Cour.* de *vóór*stemmers van die wet beschuldigt, dan ware dezelve met eene meerderheid van 33 tegen 22 stemmen verworpen geworden.

Zal nu de *Arnhemsche Courant* telkens wanneer zij van de voorstanders eener grondwetsherziening spreekt, in den zin als waarover den 30 Mei ll. gestemd is, die negen leden (waaronder, zoo wij ons niet bedriegen, zich twee ontwerpers van het voorstel zelve bevonden) steeds hemelhoog verheffen, doch wanneer zij over het tarief spreekt, steeds diezelfde mannen op haar nommer van den 10 Junij verwijzen? of heeft de *Arnh. Courant*, die negen heeren van zich afgeworpen en als laffe deserteurs in hare rollen doorgeschrapt? Intusschen is naar ons inzien, de toestand, waarin de *Arnh. Courant* zich door bedoeld artikel, geplaatst heeft, vrij delicaat; en wij betwijfelen zeer, of de negen bedoelde vertegenwoordigers zich erg vereerd zullen vinden door de weinig vleijende tirade, tegen hen uitgevaardigd door hunnen warmsten verdediger en innigsten bewonderaar.

Het *Journal de la Haye* heeft dezer dagen een verhaal opgedischt van eene executie in Mexico, dat het hart van den onbeschaafdsten mensch moet doen omkeeren. Het vloeit over van onzedelijkheid, van onmenschheid, van cynisme, van bedorvenheid; in één woord het vertoont den mensch in verschillende omstandigheden: als regter, als misdadiger, als *vriend* zelfs, op den laagsten trap, waarop het menschdom zou kunnen vallen; als tot in den hoogsten graad verdierlijkt, neen, nog eindeloos ver beneden het dierlijke. Hoe een blad, dat voor het beschaafd publiek schrijft, zulke verhalen onder de oogen zijner lezers durft brengen moet onbegrijpelijk voorkomen. Het misselijkste tafereel, dat door orgeldraaijers en liedjeszangers langs de markten wordt rondgesleept en opgehangen, blijft nog ver achter in afzigtelijkheid, bij het verhaal dat het *Journal de la Haye* van die executie opneemt. Maar er komt in, dat de monnik, die den misdadiger ter stralplaats geleidde, hem met zijn crucifix een geduchten slag op den schouder gaf, omdat hij zich eenige aanmerkingen tegen zijne godvalige vermaningen veroorloofde; er komt in dat die monnik hem de absolutie weigerde indien hij niet alles geloofde wat hij hem zeide, en dat daarop de misdadiger zich eerbiedig onderwierp, en dit was immers te grappig om niet mede te deelen, al was het de menschheid, van de kieschheid, al moest ook daardoor de laagste der menschen, bij de lezing, eene onoverwinnelijke walging ondervinden.

Men zegge niet: alweder tegen het *Journal de la Haye*. Wij kunnen het niet van ons verkrijgen, zulke handelingen stilzwijgend voorbij te laten gaan; en zoolang het *Journal de la Haye* zulke afzigtelijke voortbrengselen onder de oogen zijner lezers durft brengen, zullen wij, zoowel het dagblad zelf, als het ministerie, dat het bezoldigt, bestrijden, overtuigd dat wij daarin de instemming van alle vrienden van zedelijkheid en menschelijkheid zullen verwerven.

ZWITSERLAND.

De Groote Raad van Luzern is den 13 Junij uit een gegaan, na eene zitting van vier dagen. Hij heeft de beslissing in de zaak van Dr. Steiger uitgesteld, ten voorgevan dat de onderhandelingen betrekkelijk zijne verbanning nog niet ten einde gebragt waren. Men zal dus op eene nieuwe bijeenkomst van den Grooten Raad moeten wachten, wanneer dezelve zal gehouden worden is nog onbepaald.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 12 Junij. De vergadering der Staten in onze hoofdstad is vroeger dan naar gewoonte geopend. De president landmaarschalk, graaf van Goër, die, naar men zegt, den Keizer verzocht heeft van zijne waardigheid ontslagen te worden, om redenen van gezondheid, heeft zijne plegtige intrede gedaan in het gebouw der Staten, gezeten in eene hofkoets, met zes paarden bespannen.

Heden heeft men een aanvang gemaakt met het lezen der lange lijst van vragen, welke den landdag voorgesteld worden. Daarna hebben de afdeelingen der Staten zich in derzelver raadkamers begeven.

STUTTGART 13 Junij. Na dezen moeijelijkheden, voornamelijk voortspruitende uit persoonlijk verschil van gevoelen omtrent geloofspunten, heeft zich eindelijk te Stuttgart eene kleine gemeente van duitsche scheurmakers gevormd, welke zich onder den herderstaf van den afgevallen priester Butterstein geplaatst heeft. Deze was wegens zware overtredingen, eene opsluiting van 18 maanden in eene citadel van Wurtemberg ondergegaan, op het denkbeeld gekomen om predikant te worden, ten einde zich van die gemoedsrust te zuiveren. Thans gaat hij tot de zoogenaamde duitsch-catholijken over, die het niet beneden zich achten, zich onder zijn geestelijk beheer te stellen. Dr. Wolfgang Menzel, een vermaard protestantsch schrijver, onlangs met een aanzienlijk Catholijk gehuwd, zeide hem:

« Niet de catholijke maar mijne eigene kerk heeft ik te beklagen. De aanslagen dier sectarissen be-

vrijden, in eenen ongeval van nooden, die noch geloof, noch wet hebben, en reinigen alzoo uwe kerk van veel vuilnis. Dit zou ons onverschillig kunnen zijn, maar eene secte, welke geen enkelen grondslag tot verdediging heeft, geen enkelen vonk van gemeenschappelijk geloof in zich kan ontdekken, zal nimmer in eenen staat van duurzaamheid kunnen bestaande houden, zij zal weldra gedwongen zijn, zich met het protestantismus in een te smelten en aan hetzelve eene werving van platte rationalisten onder den valschen naam van christenen toe te brengen. »

De ex-kapellaan Kerbler, die, waarschijnlijk om zijne verregaande onbekwaamheid, nog geene katholieke kudde heeft kunnen vinden, die hem tot herder verlangt, loopt de steden en dorpen plat, aan alle eerstkomenden zijn ministerie aanbiedende. Zich onlangs vermeten hebbende te Aschaffenburg behoorlijk twee kinderen te doopen, heeft de pastoor dier plaats hem bij het plaatselijk gezag aangeklaagd, dat niet in gebreke zou gebleven zijn om tegen den nieuwen apostel de wet toetepassen, indien hij zich niet bij tijds uit de stad verwijderd had. Een ogenblik verder bediende hij nogmaals het doopsel in een dorp; en hij ontkwam te naauwernood de handen des gerechts. De boeren, hem niet meer vindende, wroken zich op den vader van het kind, dien zij zoodanig mishandelden, dat een gerechtelijk onderzoek daarvan het gevolg is geweest. Hoe betreurenswaardig en laakbaar zulk eene handelwijze ook zijn moge, bewijst dezelve, dat de katholieke bevolking van het platte land, althans dat gedeelte van Duitschland, nog niet genegen is om de stem te hooren dier verkondigers van dwaling en godslastering.

— De duitsche Bondsvergadering heeft hare beraadslagingen over de drukpers hervat; men zegt dat de meerderheid zich voor het *statu quo* verklaard heeft; maar al de regeringen, die deel maken van het Verbond, hebben zich ten stelligste verbonden om de revolutionnaire en communistische denkbeelden, welke de dagbladen zouden zoeken te verspreiden, tegen te gaan.

— De *Anglo-Saxon* zegt van zijnen correspondent uit Amerika de tijding ontvangen te hebben, dat er alle reden is om te gelooven dat het verdrag tusschen de Vereenigde Staten en het *Zollverein*, gedurende de tegenwoordige zitting van het congres zal bekrachtigd worden.

— De oorlog tusschen Ronge en Czersky is verklaard. De Schneidenmülsche hervormer wil al de voorstanders van de kerkvergadering van Leipzig tot scheurmakers (!) verklaren en Ronge de alleenheerschappij laten.

Een tweede mededinger heeft zich voor Ronge opgedaan in den persoon van zekeren Pribil, hoofd der nieuwe *protestantsche-duitsch-katholijke* secte, die terwijl de eerste scheurmakers zich van Rome verwijderen, tot Rome schijnen te willen toenaderen. Zij hebben het kruisbeeld op het altaar, en den mijter op het hoofd van hunnen aanvoerder hersteld.

Ronge schijnt stellig tot het huwelijk besloten. De dochter van eenen rijken koopman zou hem bekoord hebben.

De drie voornaamste steden der Rijnprovincien, Keulen, Mainz en Coblentz zijn nog vrij van de besmetting. Zij houden tot nog toe hare poorten gesloten voor de hervormers en hunne dagbladen voor de godsdienstige twisten.

PRUISSEN.

Toen, nauwelijks twee jaren geleden, het Pruisisch gouvernement, steunende op hergeen men hunne *evangelische vereenigingsacte* verklaarde te zijn, dat is te zeggen dezelfde, die de *vereenigde burgerlijke constitutie* van hunnen staat niet konden gecontesteerd worden, besloot een aantal hunner, om onder het gebied van een hunner leeraars naar Amerika over te steken. De predikant, die reeds te Hamburg was, om de noodige toebereidselen tot de reis te maken, werd, op verzoek der Pruisische regering aan het bestuur der vrijstad, in hechtenis genomen en tot eene langdurige opsluiting in eene vesting van den Staat veroordeeld. Het gevolg van dien maatregel is geweest, dat de helft der uitgewaarschuwden, waarbij de oud-lutherschen behoorden, niet alleen *getolereerd* te zijn, maar *erkend*, *als een godsdienstig genootschap, dat door den Staat beschermd wordt.*

— Het *Dagblad van Bremen* berigt, op grond eener tijding uit Hannover ontvangen, dat twee en twintig schrijvers uit Berlijn verjaagd zijn; de meesten zouden Pruisisch zijn, zelfs de heer T. Mugge, die onder het getal behoort, is te Berlijn geboren. Deze gewigtige tijding verdient nadere bevestiging, en ofschoon onderscheidene berigten zoodanigen maatregel deden voorzien, moet men er niet te spoedig geloof aan hechten. Het *Weser dagblad* betwijfelt het, en de *Coln. Zeit.* zegt brieven uit Berlijn ontvangen te hebben, tot den 15 dezer, waarin niets dergelijks vermeld wordt.

ENGELAND.

— Een onzer dagbladen zegt dat de heer Newmann, een der verdienstelijkste leden der Universiteit van Oxford, een werk laat drukken, waarin hij de redenen blootlegt, die hem genoopt hebben in den schoot der catholijke Kerk terug te keeren. Deze stap zal niet openbaar gemaakt worden, dan nadat het werk van den vermaarden godgeleerde in het licht zal verschenen zijn.

De bekeering van den heer Newmann zal niemand verwonderen die de strekking van het pusyismus nagaat; het was bijna niet mogelijk dat de schrijver der *Tracts* zijn werk niet bekroonde door eene formele afzwering zijner dwalingen. Hoge zijn voorbeeld diegenen zijner ambtgenooten overhalen die even als hij, den moed hebben gehad hunne dwalingen te erkennen en de waarheid niet van zich af te stooten, wanneer zij zich aan hunne oogen vertoonde.

De anglikaansche bisschop van Londen had een regtsgeding aangevangen tegen den heer Oakeley, lid der Universiteit van Oxford, en pastoor der St. Margaretha kerk te Londen. Het regtsgeding was aanvaard op eenen brief, waarin Oakeley aan den prelaat verklaarde dat hij de ganesche Catholieke leer omhelsde en de besluiten der Kerkvergadering van Trente aannam, hetgeen hem niet belette, zeide hij, anglikaan te blijven.

Op het oogenblik dat de zaak zou voorgebragt worden, heeft de pastoor van St. Margaretha zijn ontslag ingezonden. De bisschop heeft geweigerd hetzelve aan te nemen, hij wil liever den pastoor volgens de kerkelijke vormen van zijne bediening ontzetten.

De heer Oakeley is niet verschenen, en de kerkelijke regtbank der *doctors commons* heeft benoodzaakt zonder zijne verdediging te hooren. De uitspraak van het vonnis zal eerst na twee maanden plaats hebben.

— Den 19 dezer heeft te Covent Garden eene bijeenkomst plaats gehad van de leden der tegenstanders van de graanwet. De gunstige financiele staat des genootschaps tot 31 December 1844 is aldaar overgelegd en met het meeste gejuich aangehoord en ontvangen.

SPANJE.

MADRID, 14 Junij. Tidingen uit de provincien berigten, dat het huwelijk van don Carlos met de Koningin, in de overige steden een nog heviger tegenstand ontmoet, dan te Madrid zelf.

De heeren Corradi en Perez Calvo zullen, zoo als wij reeds gemeld hebben, niet in ballingschap gezonden worden. De laatsten zullen ten kunnen opzigte houden in, dat men ze in eene vesting van Cadix zal in bewaring houden, en zij met de meeste onderscheiding zullen behandeld worden. Men verwacht dat de twee staatkundige schrijvers eerlang in vrijheid naar hunne haardsteden zullen kunnen terugkeeren.

De heer Montilez de la Rosa is geheel hersteld. Hij denkt echter Madrid nog niet te verlaten, maar de terugkomst van den minister van marine te zullen afwachten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Junij. De hertog en hertogin van Nemours zijn gisteren van hunne reis naar Engeland over België teruggekomen, den 25 der aanstaande maand zullen zij zich met den hertog van Aumale naar Bordeaux begeven.

— De heer Guizot is nog slechts eenmaal in de Kamer der Gedeputeerden verschenen, sedert hij zijne portefeuille herkregen heeft. Men zegt dat hij weder ingestort is en zijn toestand veel bezorgdheid baart. Hij is echter nog niet bedlegerig en heeft nog gisteren (den 18) eene lange bijeenkomst met den Engelschen gezant lord Cowley, gehad.

— Uit Besançon, Arras, en een aantal departementen ontvangt men de bedroevende tijdingen der gevolgen van dezen dag en gewoed hebben de onweders. Te Parijs zijn de slag- en stortregens zoo hevig geweest, dat de geheele stad als met water overdekt was, hetgeen nog niet is gebeurd, sedert de uitwateringen aldaar merkelijke verbeteringen hebben ondergaan. Ongelukkiglijk komen er hijna geene berigten, waarbij niet tevens van een of meer menschenoffers wordt melding gemaakt.

— De pastoor der gemeente Bischwiller is doodelijk getroffen geworden door een pistoolschot dat op hem werd losgebrand. De dader is een inwoner dier gemeente, welke dadelijk in hechtenis genomen zijnde, verklaard heeft tot die wandaad te zijn overgegaan omdat de pastoor de eer der begrafenisplegtigheden geweigerd had aan zijne vrouw, welke men te huis opgehangen gevonden had. Thans echter beweert men dat hij het is, die zijne vrouw op die gewelddadige wijze heeft omgebragt. De justitie doet onderzoek, en heeft het lijk doen opgraven.

— Mgr. Collier, vikarius apostoliek van het eiland Mauritius, heeft zich den 10 Junij te Gravesend (Engeland) ingescheept naar de plaats zijner bestemming. Hij voert met zich twee priesters, drie studenten in de godgeleerdheid en acht zusters uit het huis van Lorette te Dublin.

— De eerwaardige pater Caret, prefect apostoliek der bezittingen in Oceanie, en die sedert tien jaren in die landstreken zaad des evangelies strooit, is den 29 october ll. te Marquesas, een der Marquezas-eilanden, alwaar hij was aangeland, gedurende eene reis naar Valparaiso, welke hem tot herstel zijner gezondheid was aangeraden, bezweken.

BELGIE.

De Koning heeft het ontslag van den minister van binnenlandsche zaken, den heer Nothomb aangenomen en hem benoemd tot minister van staat.

— De aartsbisschop en de bisschoppen van het Koningrijk, hebben aan al hunne pastoors de aanbeveling doen geworden om op nieuw onder hunne gemeentenaren de kodpokinenting te bevorderen.

NEDERLAND.

's BOSCH, 22 Junij. Het zal onzen lezeren voorzeker niet ongevallig zijn een kort overzigt te ontvangen van die onderwerpen, welke in de gewone zitting der Provinciale Staten van Noord-Braband van het vorig jaar ter tafel zijn gebragt en aangenouden, om, zoo wij vertrouwen, in de gewone vergadering van dezen jare, die op dingsdag den 1 Julij e. k. des middags ten 12 ure staat geopend te worden, in behandeling te worden genomen.

1°. Verzoek van eenige ingezetenen van Dueveren, om verbetering van een voetpad van daar naar Heusden, alwaar de Roomsch Catholijken dier gemeente hunne parochie hebben en waarheen zij in den winter, door onbruikbaarheid van den weg, zich niet kunnen begeven.

2°. Een adres van de gemeentebesturen van Rosmalen, Nuland, Vinkel en Heesch om subsidie tot verbetering eener uitwatering.

3°. Verzoek van de gemeentebesturen [illegible] provinciale Grindweg, tusschen die gemeenten, daar de bestaande communicatie-wegen, in den zomer, bijna onbruikbaar zijn.

4°. Het voorstel van een lid der Staten, tot het invoeren van meer doelmatige verordeningen op het beheer der dijken en polders en tot wijziging van de bestaande reglementen daarom, [illegible] aanbrengen der middelen, in [illegible] zijn met den tegenwoordigen toestand der maatschappij met den regeringsvorm en met de reden.

5°. Het voorstel van eenige Staten om H. H. Gedeputeerde Staten uit te noodigen, om door alle middelen in hun bereik te eene bestaande onregelmatigheid in het beheer van de polders, [illegible] van Megen, [illegible] te voorzien. Men verwacht in het verslag der Gedeputeerde Staten de verzekering, dat weigerheid polderbestuur in het doen van rekening en verantwoording van het polderbeheer thans meer in regelmaat is.

6°. Het ontwerp van een provinciaal reglement, omtrent het gebruik van en bedijking op de grote en kleine wegen, benevens [illegible] van meer [illegible] van H. H. Gedeputeerde Staten was terug gezonden.

7°. Een ontwerp reglement omtrent de bewaring van gedenkstukken van geschiedenis, [illegible]

van kunst in de provincie, hetwelk, om te worden onderzocht aan H. H. Gedeputeerde Staten, was toegezonden geweest.

8°. Berigt omtrent den afloop der negotiatie van f 300,000, ad 4 à 4½ pCt. ten honderd jaarlijks, met eene aflossing van 2 pCt. of meer 's jaars tot verbetering der communicatie-wegen in dit gewest.

9°. Het verzoek van de gemeentebesturen van Boxtel, Best en Oirschot, om een verbeterd gemeenschapsmiddel tusschen die gemeenten, door bestrating en waardoortrent wij vernneenen dat drie verschillende regtingen waren aangegeven, en H. H. Ged. Staten zijn uitgenoodigd geworden, om die onderscheidene tracé's voor te bereiden.

10°. Het berigt, zoo het mogt zijn ingekomen, van het gemeentebestuur van Roosendaal of van de zijde van het koningrijk België, al dan niet tot het aanleggen van eenen straatweg tot aan Nispen is besloten, ten einde, zoo ja, eene provinciale subsidie tot het aanleggen van eenen straatweg van de haven dat gemeente Roosendaal naar Nispen toe te staan, eene verbetering die aldaar zoo doelmatig, en zoo zeer gewenscht is.

11°. Het adres van het gemeentebestuur van Zevenbergen, om den zoogenaamden Langenweg tusschen die gemeente en den Rijks grooten weg n° 7, te bestraten.

Ook dit adres, door onderscheidene leden der vergadering ondersteund, was in het vorige jaar niet genoegzaam voorbereid.

12°. Een dito adres van het gemeentebestuur van Gemert, om eenen klinkerweg van die gemeente tot aan Veghel, welk verzoekschrift aan H. H. Gedeput. Staten ter nader onderzoek is gerecommandeerd geweest.

13°. Het verslag, zoo mogelijk, wat het gevolg is geweest van het adres aan Zijne Maj. den Koning, betrekkelijk het zoo belangrijke en zoo zeer gewenschte plan van uitwatering der polders tusschen Grave en Vijfhuizen ingediend, en tot verwezenlijking van welk plan, de vertegenwoordigers van Noord-Braband algemeen de medewerking hunner gecommitteerden, H. H. Gedeput. Staten van dat gewest, dringend hebben ingeroepen.

14°. Rapport welligt, op het aan Zijne Majesteit aangeboden verzoekschrift, strekkende om spoedige en gunstige beslissing te verkrijgen, wegens vergoeding voor schade der onder water gestaan hebbende landerijen, zoo als zulks op last van het gouvernement, tijdens de Belgische onlusten, tot behoud van het geheele vaderland voor vreemde overheersching, ten koste van den landeigenaar, geoefend in Noord-Braband heeft plaats gehad.

15°. Gelijk rapport op het voorstel van een lid der Staten van dit gewest, om ter wegneming van de zoo hatelijke gemeene hoofdelijke omslagen, tot vinding van het te kort, opcenten te heffen ten behoeve der kleine steden en gemeenten ten platten lande, op den rijks-accijns, wanneer de granken op de plaats hunner bestemming of consumptie worden verkocht, of wel bij den inslag op de plaats van bestemming zelve worden geheven.

Eene belasting, die zoo billijk, zoo zedelijk, zoo algemeen gewenscht is en in zoo vele provincien de meest voordeeligste inkomsten aanbiedt.

Er zijn hieronder zeer gewigtige onderwerpen, en wij hopen, dat ook de ophanden vergaderingen zich, even als die der laatste jaren, door hooge belangstelling en algemeene behartiging der provinciëlijke belangen zullen doen kennen.

De ijver en de welwillendheid der leden, om hunne plaatselijke kennis ten nutte van de provincie te willen besteden, om hunne eigene belangen ten voordeele van die der provincie ten offer te willen brengen, om daarom in Noord-Brabands hoofdstad, liever drie weken, dan drie dagen te willen bestendigen, zijn van algemeene bekendheid en dit toch geeft vertrouwen in de toekomst en bevestigt de verwachtingen van alle Noord-Brabanders, om het even welke plek grouds zij ook in het gewest bewonen.

Voorspoed en welvaart zal men op die wijze overal bevorderen, en in alle opzichten gewenscht het nog ontbrekende aan de instellingen van algemeen nut op zekerder grondslagen vestigen.

Alzoo biedt ons de ophandene vergadering der staten van Noord Braband een heilspellend verschijnt aan.

En worden deze uitingen bevestigd, wie treedt dan op en met open vizier den zoo waardigen volksvertegenwoordiger toetoroepen: *de roi de là, que je te hais!*

— Men herinnert zich dat bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten de benoeming der kiezers voor het 13 kiesdistrict door de H. H. Gedep Staten was vernietigd, om redenen, welke wij toen niet gemeld hebben, en thans nog willen achterhouden, om geene schandelijkheden in dit opzigt bloot te leggen. Nadat alzoo op nieuw kiezers benoemd waren, (doch geheel andere dan vroeger) is zaterdag voor dat district tot lid der Provinciale Staten benoemd de heer mr. F. J. van Heijningen, Burgemeester van Rozendaal, ter vervanging van den heer J. P. van Gilze.

— De minister van financien heeft nogmaals in de *Staats Courant* ter algemeene kennis gebragt, dat de vreemde koperen munten op Nederlandsch grondgebied geen wettigen koers hebben of gangbaar zijn; dat dezelve in alle publieke kassen worden uitgeschoten en afgewezen en niemand alzoo verpligt is die in betaling aan te nemen.

— Onze bijzondere berigten uit 's Hage schetsen den gezondheidstoestand van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, als hoogst bedenkelijk af. Men verzekert ons, dat al mogt Z. Exc. ook behouden blijven, zijn toestand echter hem zal noodzaken zich van het beheer der zaken te verwijderen. Men is allerwege met de meeste deelneming jegens den regtschapen man en trouwen dienaar des konings bezield.

— Ook meldt men ons uit 's Hage dat de boekverzamelingen nagelaten 1° door den Hoogeerw. Heer Vermeulen, oud Aartspriester van Utrecht en 2° door Z. Exc. den Baron de Pelichy, Minister voor de zaken der R. K. Eeredienst, in den loop der volgende maand publiek zullen verkocht worden door den boekhandelaar J. W. ten Hagen, ten overstaan van den notaris mr. J. F. A. Leesberg.

— Hij, wiens opinie nog niet genoegzaam gevestigd mogt zijn omtrent al het onzedelijke, antimaatschappelijke en anti-godsdienstige van de voortbrengselen der tegenwoordige Fransche romanschrijvers, en vooral van den Juif-Errant van den beruchten Eug. Sue; leze wat die *populaire* (!) schrijver over het boek: de *Navolging van Christus* nederschrijft. De *Navolging*, is volgens hem, een *werk, dat menschendoogenloos het hart verweekt, deszelfs grondstellingen dompelen de ziel in eene ongeneesbare wanhoop; men vindt in dat vervaarlijk boek duizend schrikbeelden om de zwakke geesten vervaard te maken, duizend regelen van slavernij om den kleinmoedige te boeijen en tot slaaf te maken.*

Alle redenering of uitwijding is hier overtollig!

— Omtrent de zamenstelling van een nieuw ministerie in België is nog niets met zekerheid bekend. Elk dagblad, dat over dat onderwerp spreekt, verspreidt de geruchten, welke het meest met zijn eigen zienswijze stroken.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

In de avondzitting van 19 Junij is beraadslaagd over het 7 hoofdstuk der begrooting (*Roomsch-Catholijke Eeredienst*).

Na eene zeer lange discussie is dit hoofdstuk *aangenomen* met eene meerderheid van 39 tegen 16 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Hoffman, Arnaert, Wichers, Corver-Hooft, Stein, Luzac, Verwey-Meijan, van Rechteren, van Nagell, van Heemstra, Thorbecke, de Kempenaer, van Goltstein, van Dam van Isselt, van Rosenthal en Schooneveld.

De bezwaren, door den heer van Goltstein tegen genoemd VII. hoofdstuk geopperd, betroffen de Oud Bisschoppelijke Kleresy. Hij zegt dat de toestand, waarin die Kerk verkeert, hem aanleiding geeft tot de meening, dat hare regten niet geëerbiedigd worden. Het gelde hij den redenaar hier niet de regten van één Kerkgenootschap tegen over een ander, maar het algemeen regt der Kerk tegen over den Staat. Alle zijn op dezelfde linie geplaatst. En in het onderhavig geval meent de redenaar, dat de Regering zich in kerkelijke zaken bemoeit, waartoe zij geen regt heeft. Het gold hier toch de benoeming van een Bisschop van Haarlem. Die vervulling behoorde aan den Aartsbisschop van Utrecht. Hij heeft daartoe het verzoek aan de Regering ingediend, die dit echter heeft afgewezen. Intusschen behoorde reeds in vroegere tijden af die benoeming aan den Aartsbisschop. Deze vervulde dan ook de opengevallen plaats, doch de Regering weigerde die te erkennen.

Dit nu is de toedragt der zaak. Maar is het regt van benoeming aan de Kerk, en dat der bekrachtiging van den Staat? Art. 189 der grondwet verleent aan alle gezindheden gelijke bescherming. Art. 194 zegt, dat de Koning zorgt, dat geene godsdienst gestoord worde in de vrijheid van uitoefening. Hieruit ziet men dus, dat van Staatswege geene belemmering in den weg mag gelegd worden, en dat de Staat slechts moet toezien dat het Kerkgenootschap blijve binnen de palen der wet.

De Staat heeft dan ook het gezag over, maar niet in de Kerk. Deze regelt haar eigen huishouden, en de Staat ziet toe of de wet gehandhaafd wordt. Geldt het eene benoeming dan moet die geschieden, volgens de kerkelijke wetten, en de staat ziet toe dat de keus niet valle op iemand, die geene behoorlijke leiding heeft ontvangen, of verderfelijke, begunselen zou voortplanten. De Staat is hier verder gegaan dan zijne roeping. Zoo de spreker geene voldoende inlichtingen deswege bekomt, dan zal hij tegen het hoofdstuk stemmen.

De heer van Dam van Isselt herinnert aan het verdere, bij de beraadslagingen over het voorstel tot herziening der Grondwet gebleken, dat aan de eene zijde de ultra-protestanten, en aan den anderen kant de ultra-katholijken, bevreesd waren voor regtstreeksche verkiezingen, uit vrees wederzijdsch, [illegible] bekomen. Een lid heeft [illegible] om te verklaren, dat de tijd van onderhandelingen niet zoo gemakkelijk zou terugkomen. Dat lid had daarin gelijk. Minder juist was echter hetgene hij er bijvoegde, dat de Katholijken zich zouden weten te verdedigen. Neen, wij allen zouden ons aan hunne zijde scharen, indien aan eenig kerkgenootschap niet dezelfde regten werden verzekerd, of wanneer men deze aanrandde. Is dit waar, dan moet men echter ook van eene andere zijde toestemmen, dat er geene vrijheid van denken is zonder eerbied voor de wet. Art. 194 draagt aan den Koning de zorg op, dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat. De redenaar vraagt nu in het belang der Regering, of het waar is, dat in sommige plaatsen de Roomsch-Katholijke geestelijken zich zoodanige afwijkingen van de wet op het lager onderwijs veroorloven, dat deze als niet geschreven moet beschouwd worden. Is het waar dat, bijzonder in Noord-Braband, onderscheidene gestichten van onderwijs bestaan, waarin de onderwijzers aan geen voorloopig examen zijn onderworpen geweest, ten nadeele dus van hen, die op eene wettige wijze als onderwijzers zijn benoemd? Indien de minister dit ontkennend beantwoordt, dan zal de redenaar deswege gerust zijn, omdat alsdan de eer der Regering gehandhaafd en bevestigd is.

De heer den Tex ondersteunt den eersten spreker. Het geldt hier handelingen, ingevolge de grondwet. Hij zal de inlichtingen des ministers afwachten.

Z. Exc. de minister voor de Catholijke Eeredienst zal zich wat de algemeene bedenkingen der hegroetingen betreft, beroepen op hetgene door den minister van financien en andere ministers is in het midden gebragt. Hij kan dit te veiliger, omdat op zijn departement geene overschrijvingen hebben plaats gehad, mdat de afscheiding tusschen materieel en personeel tot de uiterste grenzen is gebragt, en de pensioenen de volle korting hebben ondergaan.

Gedurende de algemeene beraadslagingen heeft ook nog het lid uit Drenthe beschermende wetten voor de eerediensten gevraagd. Z. Exc. vernam dat dit niet behoeft, omdat die bescherming in de wet der wetten geschreven staat. Wat nu de aanden avond gemaakte bedenkingen betreft, verklaart Z. Exc. aangaande de vraag van het lid uit Gelderland, dat men zoodanige wetsbepaling, waarvan die spreker gewaagt, niet kende. Overigens vermeent Z. Exc., dat zoodanige interpellatie niet aan hem, maar aan den minister van justitie moest gerigt worden. Aan hem behoort de handhaving der wet.

Wat de andere bedenking betreft, Z. Exc. had zich gevleid, dat hetgene deswege reeds vroeger was geantwoord op de aanmerkingen, in de afdeelingen gemaakt, voldoende zou zijn geweest. Het geldt hier toch vragen van zoo teederen aard, dat het antwoord op eene openbare interpellatie zeer moeijelijk is. Z. Exc. verzoekt dan ook aan, dat hij niet dan geïnterpelleerd hierop antwoorde. Het is hier, zegt Z. Exc., de plaats niet om tusschen Utrecht en Rome te beslissen. Doch het geldt hier ook niet eene questie van hierarchie, van jus in sacra, sacrum. Het geldt alleen eene burgerlijke en politieke regeringsdaad. Er bestaat een geschil aanhangig tusschen de Kleresy en de regering. De Kleresy heeft een verzoek ingediend, dat de regering [illegible]

meend heeft te moeten afslaan. Zij heeft een bisschop te Haarlem niet erkend, doch evenwel hem niet in zijne functien verhinderd. Zij heeft alleen geweigerd hem, als zoodanig, als bisschop van Haarlem, te erkennen. De regering laat het kerkgenootschap volmaakte vrijheid genieten, het is alleen eene politieke weigering. Art. 189 der grondwet verleent dan alle gezindheden gelijke bescherming. De Roomsch-Catholijke kerk heeft hier te lande geene erkende of gesalarieerde bisschoppen. Op de aanvraag door de Klerezy, moest de regering dus uitmaken of die Klerezy tot het Roomsch-Catholijk Kerkgenootschap behoorde. De regering kon niet beter doen, dan het aan de Klerezy zelf te vragen, en haar alzoo regter in hare eigen zaak te maken. En wat antwoordde de aartsbisschop van Utrecht? Dat hij in geweten moest verklaren, dat hij en zijne onderhoorigen er allen prijs op stellen, zich *niet* van de eenheid der Roomsch-Catholijken af te scheiden, noch het primaatschap van den stoel van den H. Petrus te loochenen, integendeel door Godsgenade te hopen, in dat geloof te blijven leven en te sterven. De Klerezy wil dus bij de Roomsch Catholijke kerk blijven. Is dit waar, dan verbiedt de gelijke bescherming om aan minder dan vijf duizend zielen te verleenen een voorregt, dat meer dan elfmaal honderd duizend niet bezitten. De regering is onbevoegd en buiten de mogelijkheid den bisschop van Haarlem te erkennen. Dan zou zij dit ook moeten doen met een bisschop van Amsterdam en 's Hertogenbosch. Ook door het niet ingetrokken concordaat is men ten deze gebonden, en moet de heiligheid van overeenkomsten gelden. Niettegenstaande de scheiding zijn de bepalingen blijven bestaan. Bij eene uitvoering zouden alleen die veranderingen te pas komen, welke een gevolg van de scheiding van België zijn.

Aan de Catholijke geestelijkheid worden geene jaarwedden verleend, even min dus aan de Klerezy. Deze geniet gelijke bescherming als elke andere gezindheid, ja, is thantieel meer begunstigd. De regering is dus ten onregte aangevallen. Het geldt hier slechts eene pecuniele zaak. Gaf de regering toe, er zou dan werkelijk grond tot reclame zijn.

De heer Thorbecke begrijpt de vraag niet, welke men aan de Klerezy gedaan heeft. Zij vormde toch reeds een afzonderlijk kerkgenootschap. Men moest dus weten welk. Voor zoo ver het geloof betreft, zou de spreker dit kunnen toegeven. Hij is van oordeel, dat de niet erkenning van den bisschop van Haarlem, in de gevolgen in zich sluit de niet-erkenning der geheele kerk.

De heer van Goltstein zegt, door den minister niet begrepen te zijn. Z. Exc. heeft gesproken, alsof het hier gold kerkelijke tucht. Dit terrein heeft de spreker niet betreden. Z. Exc. heeft politiek gesproken. De redenaar gewaagde alleen van de erkenning van kerkelijke regten. Eene verzoening met Rome is niet mogelijk. Maar waarom nopens de Klerezy dan niet teruggekeerd tot den staat van zaken vóór 1825? Het was eene persoonlijke, geene diocesane erkenning. Waarom dit ook nu niet?

De heer van Dam van Isselt heeft met het uiterste genoegen de verzekering van den minister ontvangen, dat aan Z. Exc. zoodanige onregelmatigheid, waarop de spreker gedoeld heeft, niet bekend was. Hij vraagt van deze verklaring acte. De spreker kan echter niet toegeven, dat de klagt eigenlijk niet bij Z. Exc. te huis zou behooren.

Z. Exc. de minister komt nog kort op zijne rede terug. Het geldt hier alleen de klagt van een kerkelijk persoon. Wanneer men de kerk in een geheel burgerlijken zin opvat, dan komt er geene bevoegdheid in het salariëren te pas.

De heer Bruce is mede van gevoelen, dat de redenering des ministers het gevolg zal hebben de geheele opheffing van het kerkgenootschap.

Z. Exc. de minister zegt, dat het antwoord alleen op heden en niet op de toekomst slaat. De heer van Tex vereenigt zich met den heer Thorbecke. Na de laatste verklaring des ministers zal hij voor het hoofdstuk stemmen.

In deze zitting is ontvangen bericht van de eerste Kamer, waarbij kennis gegeven wordt, dat zij zich op heden heeft vereenigd met de twee volgende ontwerpen van wet: 1o. nopens het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer, en 2o. wegens de domaniale steenkolenmijnen te Kerkrade.

Voorts is ontvangen de koninklijke magtiging, waarbij, ten gevolge van de in het algemeen verslag gemaakte aanmerking, nog eene wijziging in het 9de hoofdstuk der begrooting (*Financien*) wordt gebragt. Ten gevolge hiervan zal thans van dat hoofdstuk worden weggelaten de post van *f* 295,000 wegens subsidie aan het pensioenfonds.

Het vervolg der beraadslagingen is bepaald op morgen ochtend ten 11 ure.

In de ochtendzitting van vrijdag 20 Junij zijn aangenomen, hoofdstuk VIII der begrooting (Marine) met 40 tegen 14 stemmen; hoofdstuk IX A. (Nat. Schuld.) met 39 tegen 14; hoofdstuk IX B. (Dep. van Financien) met 39 tegen 14 stemmen.

In de avondzitting van denzelfden dag i beraadslaagd over hoofdzuk X. (Oorlog.) hetwelk is aangenomen met 38 tegen 19 stemmen.

In de zitting van den 21 heeft de heer Goltstein voorgesteld om de beraadslagingen over het hoofdstuk, betreffende de kolonien uit te stellen tot na de beslissing der Kamer over het rapport der commissie, dezer dagen uitgebragt over de Surinaamsche aangelegenheden. Dit voorstel werd met 29 tegen 24 stemmen verworpen; waarna het hoofdstuk zelf met 37 tegen 18 stemmen aangenomen werd.

Aan de kamer wordt kennis gegeven, dat de minister van Kolonien door Z. M. gemagtigd is, om, aangezien de voortdurende ongesteldheid van Z. Exc. den minister van Binnenl. Zaken, het hoofdstuk van dat departement te verdedigen, waartegen zich vele leden, om verschillende redenen, verzetten. Eindelijk wordt met 37 tegen 19 stemmen besloten, dat de discussien over dat onderwerp zullen plaats hebben na afloop van die over de wet op de middelen.

De beraadslagingen over de begrooting heden niet afgeloopen zijnde, zullen die over het rapport der commissie nopens de Surinaamsche aangelegenheden eerst maandag plaats hebben.

In die zelfde zitting is ingekomen eene wijziging in het ontwerp nopens de onvoorziene uitgaven, zullende deze voortaan een twaalfde hoofdstuk van de begrooting uitmaken.

De verdere beraadslagingen worden bepaald op des avonds ten half acht ure.

Alstoen is beraadslaagd over het ontwerp van wet tot vaststelling der onvoorziene uitgaven.

Bij de regeringsantwoorden is omtrent de verdeeling over de onderscheidene hoofdstukken gezegd, dat met geene mogelijkheid vooraf eene verdeeling te maken is van de som, welke aan ieder hoofdstuk zou behooren te worden toegevoegd; *dat de wet op de onvoorziene uitgaven dan ook altijd door de regering is aangemerkt eene wet van vertrouwen*, waarbij aan den koning, op de verantwoordelijkheid van den minister van Financien, een bepaald krediet op de schatkist wordt verleend, om, zonder voor afgaande aanwijzing van de onderwerpen van behoeften, daarover in het algemeen belang te kunnen en te mogen beschikken.

Vermits nu bij het algemeen verslag de kamer bij hare vroegere bedenkingen bleef persisteren, werd in de zitting van gisteren eene gewijzigd ontwerp ingediend, waarbij de onvoorziene uitgaven, als een twaalfde hoofdstuk der begrooting werden gebragt, en ter bestrijding daarvan eene som van *f* 400,000 ter beschikking van den koning gesteld, met weglating der woorden: te vinden, uit hetgeen de uitgaven vermeld in de begrooting van de onderscheidene hoofdstukken der staatsuitgaven, beneden de sommen daarvoor toegestaan mogten komen te blijven.

Tegen hebben gestemd de heeren: de Man, Strens Schoonevelt, Woortman, Heroma, Wichers, Luitwan Sterling, Cost Jordens, Hoffmann, Nagell, Verwey Mejan, van Dam van Isselt, van Goltstein, Luzac, van Twist, Heemstra, Anemaat, de Kempenaer, Sasse van Ysselt, Telting, van Panhuys, Bruce, Borrel, Gevers, Thorbecke, Storm, Michiels van Verduijnen, Rosenthal en Cornelli.

In de zitting van Maandag zal de discussie over de begrooting voortgezet worden. Er is nu nog ter behandeling over, de wet op de middelen, en het hoofdstuk binnenlandsche zaken, terwijl ook nog beraadslaagd moet worden over het rapport der commissie betrekkelijk het adres over de Surinaamsche aangelegenheden.

Advertentien

*** De Ondergetekende WAARSCHUWT een ieder, wien zulks zoude mogen aangaan, om geene goederen aan iemand af te geven, dan aan hem of op schriftelijken last.

Oss den 19 *Junij* 1845.

J. F. VAN DALSEN.

*** *A. VERHAGEN*, Notaris te *St. Michiels-Gestel*, zal, verzoeke van den Hoog Wel Geboren Heer H. F. Baron De Serarclens de Grancy aldaar, in het openbaar verpachten

Op Donderdag den 26 Junij 1845, ten huize van A. Van Aggelen, te *Halder* onder *St. Michiels-Gestel*.

50 Perceelen allerbest HOOIGRAS staande omtrent het kasteel de Haanwijk aldaar.

Op Woensdag den 2 Julij 1845, ten huize van J. Wouters, te *Halder* voormeld.

40 Bunders HOOILANDS, gelegen op *Oud Halder* onder *St. Michiels-Gestel*.

Tenzelfden dagen voor de Heeren F. van Lanschot, M. J. Goyarts en Mr. P. Verhellouw.

50 Bunders HOOILAND, gelegen omtrent het Starrebosch en in het Dooibroek, onder *St. Michiels-Gestel*.

Telkens des namiddags ten drie uve te beginnen.

*** Indien de Weled. Heer **B. L. v. B.** niet bij aan ACHT DAGEN aan het redelijk verlangen van **J. A. G. P.** te **L.** VOLDOET, zal onmiddelijk aan het medegedeelde gevolg worden gegeven.

*** De verkoop van MOLENS, BRANDERIJ, GEBOUWEN, AKKER en WEILANDEN van de Erfgenamen *VERMEULEN*, te *Heithuijsen*, welke bepaald was om op **den 9 Junij 1845**, door het Ministerie van de Notarissen *C. GUILLON*, residerende te *Roermond*, en *K. F. GIELEN*, plaats te hebben en waarvan een uitvoerig berigt geplaatst is in ons No. 64 van den 3 Junij 1845, is definitief bepaald op **Maandag den 7 Julij 1845**, des morgens ten 10 ure, ten herberge van de Kinderen Van de Drink, te *Heithuizen*.

*** Bij den Boekhandelaar *J. W. TEN HAGEN* in *'s Gravenhage*, is van de pers gekomen

DE VERHANDELING VAN

[redacted]

Hoogleeraar te Leyden,

over de

PAUSIN JOANNA,

NAGELEZEN EN GETOETST DOOR

J. H. WENSING.

Hoogleeraar in het R. K. Seminarium te Warmond.

Eerste gedeelte, gr. 8o, Prijs *f* 0,85.

NB. De Hoogl. Kist plaatste in het Archief voor Kerkel. Gesch., en inzonderheid voor *Neerland*, te *Leyden* uitgegeven, eene Verhandeling, getiteld: *De Pausin JOANNA* [redacted] dat het onderzoek hare echtheid of onechtheid nog niet is gesloten." Op deze geeft de Wel Eerw. Hooggel. Heer Wensing de doorwerkte en uit *echte bronnen* geputte « Nalezing », van welke het eerste stukje het licht ziet; behelzende, behalve de Voorrede, eene uitvoerige Inleiding, rakende: 1°. de voortgang van het verhaal nopens de Pausin; 2°. gissingen omtrent den oorsprong der Fabel; 3°. de waarde, welke zij in de middeleeuwen aan dit vertelsel zou gehecht hebben; 4°. de letterkundige geschiedenis der kritiek over het gerucht nopens de Pausin; 5°. het plan van het allerbelangrijkst Werk, dat de Wel Eerw. Hooggel. Schrijver, ter blootlegging en omverwerping der valsche aantijgingen, ten spoedigste op dit eerste zoo zeer verlangde stukje zal laten volgen.

Bovenstaand werk is mede te bekomen bij den Boekhandelaar *D. A. A. DE ROOY*, te *'s Bosch*.

Beurs van Amsterdam, van Zaturdag 21 Junij, ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 64⅛, ⅜, ½. Nieuwe 5 pCt. 78¼. Dito Certificaten 4 pCt. 100⅜. Hamburg. 156¼, ⅜, ½. Rijn Spoorweg 113¾. Dito Onbep. 24 1/16, ⅛. Spanje Binnenl. 3 pCt. 32¼. Do. Stieglitz en Co. 22¼.

Ter drukkerij van D. A. A. DE ROOY.